

Nieuwe start voor Rammekensduinen

John Beijersbergen & Rozemarie Koole

Duin en strand van Rammekens zijn ontstaan in 1944 door de geallieerde bombardementen die destijds heel Walcheren onder water zetten. Bij het dichten van de inbraakgeul, de Rammekens-kreek, is de zeedijk meer landinwaarts gelegd en kwam een stuk polder buitendijks te liggen. De restanten van de oude zeedijk zijn nog als zogenaamde 'nollen' aanwezig. In de daartussen ontstane luwte zijn in de loop der jaren duinen opgestoven. Deze duinen raakten begroeid met struweel en bos. De ruimte tussen de duinenrij en de zeedijk werd een aantal jaren gebruikt als depot voor baggerspecie uit de Rammekens-kreek. Begin 2000, in het kader van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, is dit verwaarloosde stukje duingebied van circa 10 ha weer in zijn oude staat teruggebracht.

Vóór de aanleg van het Sloegebied kwamen langs de monding van de Westerschelde diverse duingebiedjes voor. De Kaloot (bij Borssele) was één van de bekendste, maar ook op de Hooge Platen treedt op kleine schaal nog steeds duinvorming op. Het contrast tussen de kleinschalige duintjes van Rammekens en de reusachtige fabriekshallen van het Sloegebied is enorm. Waarschijnlijk zijn de duintjes om deze reden al die jaren aan de aandacht van het natuurbeheer ontsnapt. De buitenste duinenrij raakte begroeid met Duindoorn en Strandkweek. De primaire vallei werd in de jaren tachtig afgesloten van de Schelde en ingeplant met populieren. Midden jaren negentig is er een speciedepot aangelegd waarin baggerspecie is opgeborgen. Eind jaren negentig was er van de duinflora en -fauna van weleer weinig meer over.

Natuurcompensatie

De Rammekensduinen zijn in 1999 door de Stuurgroep natuurcompensatie Westerschelde op de lijst van herstelprojecten gezet. Het gebied kwam voor herstelmaatregelen in aanmerking, omdat het een karakteristiek onderdeel vormt van de Scheldemonding en omdat de natuurwaarde sterk achteruit was gegaan. Door de Provincie Zeeland is een inrichtingsplan opgesteld dat tot doel heeft de Rammekensduinen als jong duingebied te herstellen. Het heringerichte gebied moet broedgelegenheden bieden

Rammekensduinen na de inrichting (foto: Provincie Zeeland).

aan steltlopers, zoals Bontbekplevier, Strandplevier, Tureluur en Kluut, en plaats bieden aan planten van duin en strand, zoals Blauwe zeedistel, Zeeraket, Zeeaster en Melkkruid. Het plan omvatte het open maken van de oude stroomgaten, het verwijderen van opslag in de achterliggende strandvlakte en het verlagen van de strandvlakte tot op zeeniveau. Met het daarbij vrijkomende zand kon tegen de zeedijk aan een tweede duinenrij worden opgehoogd.

In december 1999 ging de eerste spade de grond in. Onder leiding van het Waterschap Zeeuwse Eilanden werd eerst de aanwezige beplanting verwijderd. Vervolgens werd de strandvlakte op niveau gebracht. Daarbij werd in totaal circa 60.000 m³ zand verplaatst. De strandvlakte werd tot 2,2 m NAP verlaagd, waardoor deze volgens berekening gemiddeld tien keer per jaar volloopt. Als laatste werden twee openingen in de buitenste duinenrij tot stand gebracht. Eén opening sluit aan op een kreekje in het voorliggende slik. Begin april 2000 waren de inrichtingswerken afgerond.

Dynamisch

Kort voor de afronding liep de strandvlakte voor het eerst onder water en ontstond de eerste aanzet van een krekenselsel. De meest zuidelijke instroomopening vergrootte zich binnen enkele maanden tot zeeniveau. De andere opening is

aan het verzanden. Ook een deel van de strandvlakte is binnen enkele maanden tot zeeniveau verlaagd. Najaar 2000 liep de strandvlakte bij elke vloed vol. In het zelfde jaar zijn in de Rammekensduinen al talrijke plantensoorten van duin en groen strand aangetroffen, zoals Zeeraket, Loogkruid en Smal vlieszaad. Voor het eerst sinds jaren zijn weer Bontbekplevieren, Kleine plevieren en Scholeksters tot broeden gekomen. Het is de bedoeling dat het open en dynamische landschap van de Rammekensduinen voortaan behouden blijft. Daartoe wordt de duinvallei begraaasd met koeien en worden de inbraakopeningen zoveel mogelijk met rust gelaten. Het gebied is het hele jaar door opengesteld voor wandelaars. Alleen in het broedseizoen (maart tot en met augustus) is de duinvallei niet toegankelijk. Het beheer is in handen van Staatsbosbeheer.

J. Beijersbergen & R. Koole
Provincie Zeeland
Directie Ruimte, Milieu en Water
Postbus 165
4330 AD Middelburg
email: j.beijersbergen@zeeland.nl
email: r.koole@zeeland.nl